

Sundhedsprofil for børn og unge

Brønderslev Kommune 2021

Forord

Alle børn skal have lige muligheder. Alle børn skal gøres klar til verden. Det er ambitionen i Brønderslev Kommune – En ambition som alle hver dag bidrager til i alle de deltagelsesarenaer, som børn og unge færdes i.

Det gode børne- og ungdomsliv handler om et sundt hverdagsliv, hvor alle børn har mulighed for at deltage i betydningfulde fællesskaber, hvor deres fysiske og mentale sundhed styrkes og udvikles. Et godt og sundt børne- og ungdomsliv er en vigtig forudsætning for, at børn og unge kan udfolde deres læringspotentiale og udvikles til kompetente, robuste og livsduelige voksne.

Børnesundhedsprofilen 2021 viser, at de fleste børn og unge i Brønderslev Kommune trives og har gode relationer, og at de fleste har venner og voksne at tale med. Med andre ord ligner børn og unge i Brønderslev Kommune på den generelle trivsel langt hen ad vejen børn og unge i resten af Regionen.

Det skal dog også nævnes, at Børnesundhedsprofilen 2021 viser, at der er områder, hvor der kan og bør sættes ind på forskellige niveauer i form af nærvær, voksenfokus og forebyggende indsatser. Fx oplever en større andel børn og unge i Brønderslev Kommune ensomhed - end andelen på regionsniveau, ligesom flere børn og unge i Brønderslev Kommune sover mindre end Sundhedsstyrelsens anbefalinger i forhold til regionsgennemsnittet.

Børnesundhedsprofilen 2021 er således nyttig og indsigtfuld læsning både for forældre, fagprofessionelle og andre, som i hverdagen arbejder med børn og unge.

Rigtig god fornøjelse!

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'Mikael Klitgaard'. The signature is written in a cursive style with a long, sweeping tail.

Mikael Klitgaard

Borgmester i Brønderslev Kommune

Om undersøgelsen

Børnesundhedsprofilen er en sundheds- og trivselsundersøgelse, der gennemføres i alle 11 nordjyske kommuner, og som har til formål at beskrive de nordjyske børns sundhed og trivsel på kommunalt såvel som regionalt niveau. Resultaterne fra Børnesundhedsprofilen skal blandt andet bidrage til at skabe de bedste betingelser for et godt børneliv i kommunerne og i Region Nordjylland som helhed.

I løbet af perioden august til oktober 2021 har cirka 6600 elever deltaget i en undersøgelse af deres egen sundhed, trivsel og dagligdag. Undersøgelsen er lavet i skoletiden blandt eleverne i 5. og 8. klasse i hele Nordjylland.

Denne pjece præsenterer nogle af resultaterne for Brønderslev Kommune. Der er i 2021 benyttet en anden undersøgelse til indsamlingen af data til Børnesundhedsprofilen for både 5. og 8. klasse. Da spørgerammen ikke er helt identisk med Børnesundhedsprofilen for Region Nordjylland, indgår tallene fra Brønderslev Kommune ikke i de regionale gennemsnit, der fremstilles i denne pjece. De regionale gennemsnit er medtaget for at give læseren et billede af, hvordan tendenserne ser ud på regionalt niveau.

Når der for eksempel skrives ”67% af eleverne i 8. klasse i Brønderslev Kommune,” betyder det, at 67% af de besvarelser, vi har fået, angiver noget bestemt. Når svarprocenten blandt 8. klasses eleverne er 62%, har vi altså ikke statistisk vægtet data for, om vi ville få et lidt andet resultat, hvis de sidste 38% også havde svaret. Det samme gør sig gældende for tal fra Region Nordjylland.

Det er anden gang, der gennemføres en nordjysk børnesundhedsprofil. I 2017 blev elever i 5. og 8. klasse også spurgt til deres sund-

hed, trivsel og dagligdag. Hvor det er muligt, er der derfor i rapporten vist udvikling fra 2017 til 2021. Spørgsmålene er ikke i alle kategorier helt ens over tid, og derfor er det ikke på alle områder muligt at vise udvikling. Svarprocenten for Brønderslev Kommune er i 2021 lavere på begge årgange end svarprocenten i 2017.

Antal besvarelser og svarprocent for de deltagende skoler

	Brønderslev Kommune		Region Nordjylland	
	Antal besvarelser	Svarprocent	Antal besvarelser	Svarprocent
Elever i 5. klasse	249	61%	3975	74%
Elever i 8. klasse	235	62%	2703	76%

**Besvarelser fra Aalborg Kommunes 8. klasser samt Brønderslev Kommunes 5. og 8. klasser indgår ikke i den regionale svarprocent for 2021*

Ovenstående tabel viser svarprocenter for henholdsvis Brønderslev Kommune og Region Nordjylland. Af pladshensyn er Brønderslev Kommune i de øvrige tabeller og grafer forkortet til BK og Region Nordjylland til RN. Hvis intet andet fremgår, er tal i grafer og tabeller fra Brønderslev Kommune.

Da Børnesundhedsprofilen er en statistisk undersøgelse, er alle børn samt deres forældre blevet oplyst om undersøgelsen og mulighederne for ikke at indgå heri. Dette er gjort i henhold til Databeskyttelsesforordningen og Databeskyttelsesloven.

Aalborg Kommune har ligeledes benyttet sig af anden undersøgelse til indsamlingen af data på 8. klassetrin. Disse data indgår ikke i de regionale svarprocenter, på samme vis som for Brønderslev Kommune.

Trivsel

Børns trivsel er et centralt fokusområde på skoleområdet, og mange steder arbejdes der målrettet med trivselsfremmende aktiviteter. Det kan for eksempel være at fremme følelsesmæssig og social udvikling, opbygning af relationer, fællesskaber samt at hindre forekomsten af mobning.

Sundhedsstyrelsen arbejder ud fra WHO's definition af mental sundhed som en tilstand af velbefindende, hvor individet kan udfolde sine evner, håndtere dagligdags udfordringer og stress samt indgå i fællesskaber med andre mennesker.

Generel trivsel

I Børnesundhedsprofilen er eleverne spurgt ind til deres generelle trivsel, og hvordan de har det for tiden. I denne sammenhæng lægges der vægt på, hvordan de oplever at have det i skolen, derhjemme og blandt vennerne.

Det kan ses i følgende tabel, at langt de fleste elever har det godt og trives i deres hverdag. Der er for både 5. og 8. klasse en større andel, der oplever, at det går rigtig godt eller godt derhjemme og sammen med vennerne/i fritiden end i skolen. Denne tendens gør sig også gældende på regionsniveau.

Andelen af elever, der har det rigtig godt eller godt for tiden.
I procent.

	5. klasse		8. klasse	
	BK	RN	BK	RN
I skolen	77	76	75	76
Derhjemme	92	92	86	89
Med vennerne/ i fritiden	89	89	81	90

**Besvarelser fra Aalborg Kommunes 8. klasser samt Brønderslev Kommunes 5. og 8. klasser indgår ikke i den regionale svarprocent for 2021*

I 5. klasse er der 18%, der angiver, at det går nogenlunde i skolen, og 5% der svarer, at de ikke har det godt i skolen. På 8. klassetrin er der 20%, der oplever, at det går nogenlunde i skolen, mens 6% svarer, at de ikke har det godt i skolen. Spørgsmålet om, hvordan eleverne har det, er ændret i forhold til 2017-undersøgelsen, og svarene kan derfor ikke umiddelbart sammenlignes. Men tendensen med, at der er større trivsel hjemme og i fritiden end i skolen, kunne også ses i 2017.

Eleverne er ligeledes blevet spurgt ind til, om forældrene er der, når der er brug for dem. 92% af eleverne i både 5. og 8. klasse angiver, at forældrene er der, når der er brug for dem. Disse tal stemmer overens med regionsniveauet.

Relationer

Det at være en del af et fællesskab har stor betydning for trivsel og udvikling. De fleste elever i Brønderslev Kommune oplever at have enten en ven eller en voksen at tale med, når noget er svært. Som det fremgår af nedenstående tabel, svarer kun 2% af eleverne 5. klasse og 7% i 8. klasse, at de ikke har nogen voksne at tale med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det.

Andelen af elever i Brønderslev Kommune, der oplever ikke at have en ven/veninde eller voksen at tale med. I procent.

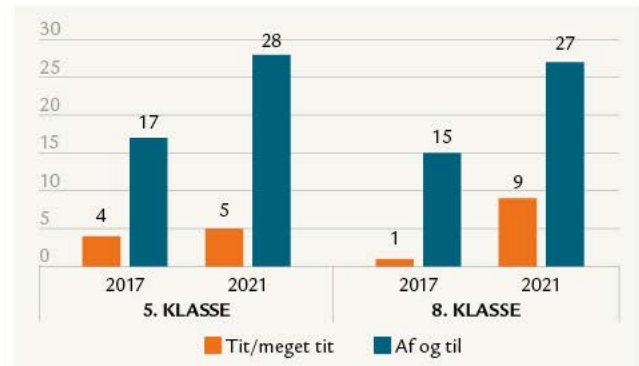

Der ses en tendens til, at det oftere er drengene end pigerne, der ikke har en ven/veninde eller en voksen at snakke med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det.

Eleverne er blevet spurgt, om de føler sig ensomme. I følgende graf kan det ses, at andelen, der meget tit/tit eller af og til føler sig ensomme,

for både 5. og 8. årgang er steget fra 2017 til 2021. På begge årgange er der en overvægt af piger, der oplever ensomhed. Den samme stigning ses i regionstallene, hvor der ligeledes er flere piger end drenge, der føler sig ensomme. Andelen af elever, der føler sig ensomme i Brønderslev Kommune, er højere end andelen på regionsniveau.

Udvikling i andelen af elever i Brønderslev Kommune, der meget tit, tit eller af og til føler sig ensomme. I procent.

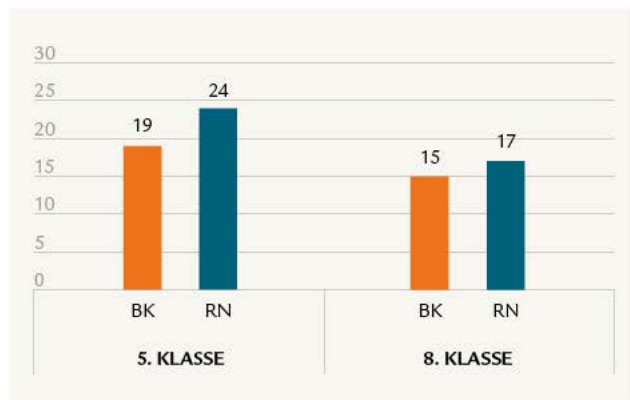

Mobning

Mobning kan have alvorlige konsekvenser for den enkelte i form af mistro eller udvikling af egentlige psykiske lidelser på sigt. Mobning kan for eksempel komme til udtryk, når nogen gentagne gange bliver holdt udenfor, drillet, slået eller generet på anden ubehagelig vis.

Tallene i følgende graf viser, at knap en femtedel af eleverne i 5. klasse har oplevet at blive mobbet få eller mange gange i skolen, inden for de seneste to måneder. Andelen af elever i 8. klasse ligger en smule lavere end niveauet på 5. klassetrin. Tallene for begge årgange i Brønderslev Kommune er næsten på niveau med tallene for regionen.

Andelen af elever, der er blevet mobbet få eller mange gange i skolen - inden for de seneste to måneder. I procent.

**Besvarelser fra Aalborg Kommunes 8. klasser samt Brønderslev Kommunes 5. og 8. klasser indgår ikke i den regionale svarprocent for 2021*

Der er ændret i spørgsmålet for mobning siden undersøgelsen i 2017, hvorfor tallene fra de to undersøgelser ikke kan sammenlignes direkte. Ved at betragte andelen, der ikke oplever mobning, tyder det dog på, at der er flere elever, der er blevet mobbet i 2021 end i 2017.

Eleverne er også blevet spurgt til, om de har modtaget beskeder, billeder eller videoer, der har gjort dem kede af det, bange eller vrede. Her svarer 24% i 5. klasse og 20% i 8. klasse ja til, at det er sket. Der er 2% i 5. klasse og 1% i 8. klasse, der angiver, at det er sket mange gange i løbet af de seneste to måneder.

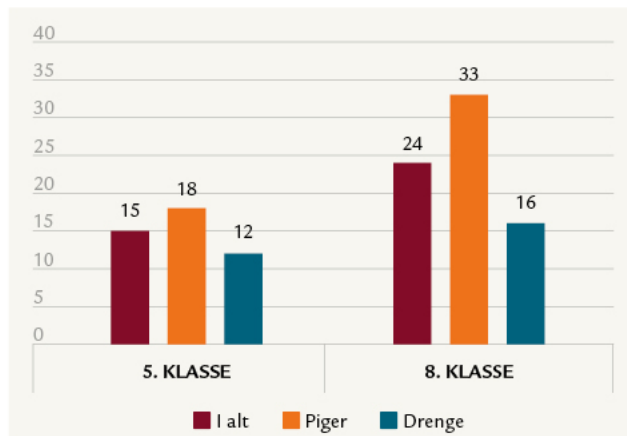

For meget at se til

Der har over en længere årrække været meget fokus på stress. Stress er kroppens alarmberedskab, der sætter ind, når man er udsat for en eller anden form for belastning. Følelsen af at have for meget at se til kan være en indikator på begyndende stress.

I undersøgelsen er eleverne i 5. og 8. klasse blevet spurgt om, hvorvidt de synes, at de har for meget at se til. Her ses det, at cirka halvdelen af eleverne i 5. klasse meget tit, tit eller en gang imellem har en oplevelse af, at de har for meget at se til mens tre ud af fire elever i 8. klasse har samme oplevelse. Det gør sig i højere grad gældende blandt piger end blandt drenge i 8. klasse, mens andelen blandt piger og drenge i 5. klasse er på niveau med hinanden. Spørgsmålet om, hvorvidt eleverne har for meget at se til, er ændret i forhold til 2017-undersøgelsen, og svarene kan derfor ikke umiddelbart sammenlignes. Den samme tendens med, at pigerne i 8. klasse i højere grad oplever at have for meget at se til, fremgik også af tallene i 2017.

Andelen af elever i Brønderslev Kommune, der tit eller meget tit oplever at have for meget at se til. I procent.

Livsstilevaner

Søvn

Tilstrækkelig søvn er vigtig for børns udvikling og helbred. Manglende søvn eller dårlig søvnkvalitet kan have negativ indflydelse på børns vækst, immunforsvar, koncentration og indlæringssevne. Utilstrækkelig søvn kan også medføre træthed, irritabilitet og dårligt humør, samt kan påvirke børnenes evne til at indgå i relationer på en negativ måde. For lidt søvn er også associeret med øget risiko for blandt andet overvægt.

Sundhedsstyrelsen anbefaler:

- 7-12-årige: 9-11 timer/nat
- 13-18-årige: 8-10 timer/nat

Jo ældre børnene bliver, jo større er andelen, der sover mindre end det mindst anbefalede. Nedenstående tabel viser, at 32% af eleverne i 8. klasse sover mindre end de 8 timer, der mindst anbefales for aldersgruppen. Derudover sover 51% i aldersgruppen 8-8,5 timer, hvilket vil sige, at de ligger i den nederste ende af anbefalingen. Også i 5. klasse ligger gennemsnittet i den laveste del af anbefalingen.

Udviklingen i andelen af elever i Brønderslev Kommune, der sover mindre end "mindst anbefalet". I procent.

	BK		RN	
	2017	2021	2017	2021
5. klasse	19	20	18	27
8. klasse	28	32	28	37

**Besvarelser fra Aalborg Kommunes 8. klasser samt Brønderslev Kommunes 5. og 8. klasser indgår ikke i den regionale svarprocent for 2021*

På begge årgange er der sket en stigning i andelen, der sover mindre end "mindst anbefalet" siden 2017. Andelen af elever i Brønderslev Kommune, der i 2021 sover mindre end det "mindst anbefalede" ligger under regionsniveauet.

Krop og bevægelse

Fysisk aktivitet har dokumenteret positiv indflydelse på både helbred og indlæring. Ved fysisk aktivitet forstås ethvert muskelarbejde, der øger energiomsætningen. Det kan for eksempel være at cykle, løbe, hoppe på trampolin og tage trappen. Fysisk inaktivitet kan blandt andet medføre sygdom og overvægt.

Sundhedsstyrelsen anbefaler:

- at børn og unge er fysisk aktive mindst 60 minutter om dagen.
- at børn og unge mindst tre gange om ugen laver fysisk aktivitet med høj intensitet i mindst 30 minutter.

Flertallet af eleverne i Brønderslev Kommune bevæger sig hver dag eller næsten hver dag så meget, at de bliver svedige eller forpustede. Andelen falder dog med alderen fra 71% i 5. klasse til 54% blandt eleverne 8. klasse. I Brønderslev Kommune er der i 5. klasse sket en stigning i andelen af elever, der hver dag eller næsten hver dag bevæger sig så meget, at de bliver svedige eller forpustede. Samtidig holder eleverne i 8. klasse det samme niveau, som i 2017.

I Brønderslev Kommune har eleverne formået at opretholde aktivitetsniveauet fra 2017, men når der ses på tallene på regionsniveau, ses der et fald i andelen af elever i både 5. og 8. klasse, der hver dag eller næsten hver dag bevæger sig så meget, at de bliver svedige eller forpustede.

Udvikling i andelen af elever, der hver dag eller næsten hver dag bevæger sig, så de bliver svedige eller forpustede. I procent.

	BK		RN	
	2017	2021	2017	2021
5. klasse	66	71	65	62
8. klasse	54	54	57	54

**Besvarelser fra Aalborg Kommunes 8. klasser samt Brønderslev Kommunes 5. og 8. klasser indgår ikke i den regionale svarprocent for 2021*

Alkohol og tobak

Alkohol

Selvom danske unge begynder at drikke senere end tidligere generationer, og drikker mindre end for nogle år siden, har Danmark stadig den højeste andel af 15-årige i Europa, der har erfaring med at være fulde. Samtidig er alkoholforbruget hos danske unge blandt de højeste i Europa.

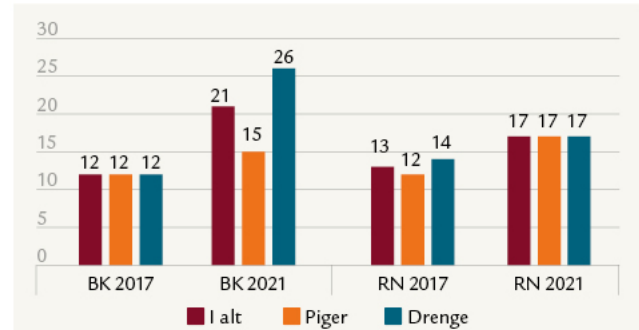
For unge er det først og fremmest en risikofaktor, fordi alkohol påvirker udviklingen af hjernen. Beruselsen kan få konsekvenser for sociale kompetencer, risikovurdering og impuls kontrol, og kan derfor føre til skænderier, vold, uønsket sex eller ulykker.

Sundhedsstyrelsen anbefaler:

- at børn og unge under 18 år ikke drikker alkohol

Eleverne i 8. klasse er mellem 13 og 15 år og bør derfor ifølge anbefalingen ikke drikke alkohol. Dog viser undersøgelsen, at i Brønderslev Kommune har hver femte elev i 8. klasse prøvet at drikke mindst fem genstande ved samme lejlighed. Det er en stigning på 9 procentpoint fra 2017 til 2021, og den samme udvikling gør sig gældende for både drenge og piger. Denne stigning er tilsvarende regionstallene. Der er færre piger end drenge, der har prøvet at drikke fem genstande ved samme lejlighed. Blandt pigerne ligger Brønderslev Kommune under regionsniveauet, mens drengene ligger over regionsgennemsnittet.

Udvikling i andelen af unge, der har drukket 5 genstande ved samme lejlighed indenfor den seneste måned. I procent.

*Besvarelser fra Aalborg Kommunes 8. klasser samt Brønderslev Kommunes 5. og 8. klasser indgår ikke i den regionale svarprocent for 2021

Rygning/tobak

Rygning er en af de enkeltfaktorer, der har størst betydning for borgernes sygelighed og dødelighed, og som medfører flest udgifter til behandling og pleje og det største produktionsstab for samfundet. Samtidig er rygning den væsentligste årsag til den stigende sociale ulighed i sundhed.

Eleverne i 8. klasse er blevet spurgt til, om de ryger cigaretter, e-cigaretter eller bruger snus. Ud af de adspurgte elever i 8. klasse i Brønderslev Kommune ryger 2% cigaretter, 1% ryger e-cigaretter og 2% bruger snus. Tilsvarende tal ses på regionsplan.

Eleverne i 8. klasse er også blevet spurgt til, om de må ryge for deres forældre, og undersøgelsen viser, at det kun er 1% af eleverne i 8. klasse i Brønderslev Kommune, som må ryge for deres forældre.

Selvurderet helbred

At føle sig sund og rask

Eleverne i 5. og 8. klasse er i undersøgelsen blevet spurgt til deres helbred og eventuelle sygdomme. Et af spørgsmålene går blandt andet på, hvorvidt eleverne føler sig sunde og raske. I Brønderslev Kommune gælder det, at 90% af eleverne i 5. klasse og 82% af eleverne i 8. klasse altid eller for det meste føler sig sunde og raske. Kun 2% i 5. klasse og 6% i 8. klasse føler sig sjældent eller aldrig sunde og raske. Tallene ligger under regionsgennemsnittet, hvor 94% i 5. klasse og 96% i 8. klasse altid eller for det meste føler sig sunde og raske.

Smerter

Eleverne i 5. og 8. klasse er blevet spurgt til, hvor ofte de oplever forskellige smerter eller påvirket humør. Når det gælder eleverne i både 5. og 8. klasse, er der store kønsforskelle på, hvor ofte eleverne oplever at være generet af de forskellige ting. Som det fremgår af nedenstående tabeller, har 48% af alle i 8. klasse og 33% af alle i 5. klasse svaret, at de et par eller mange gange inden for de seneste to uger har haft smerter (for eksempel ondt i nakke/ryg), mens 51% af pigerne i 8. klasse mange eller flere gange inden for de seneste to uger har haft hovedpine.

Andelen af børn i 5. klasse, der et par eller mange gange inden for de seneste to uger har været generet af hovedpine m.m. I procent.

	BK – 5. klasse			RN – 5. klasse		
	Samlet	Piger	Drenge	Samlet	Piger	Drenge
Hovedpine	27	27	28	26	31	21
Mavepine	16	25	8	20	25	14
Smerter (f.eks. ondt i nakke/ryg)	33	32	34	29	29	28
Været irriteret/ i dårligt humør	33	40	26	27	33	23

**Besvarelser fra Aalborg Kommunes 8. klasser samt Brønderslev Kommunes 5. og 8. klasser indgår ikke i den regionale svarprocent for 2021*

Andelen af unge i 8. klasse, der et par eller mange gange inden for de seneste to uger har været generet af hovedpine m.m. I procent.

	BK – 8. klasse			RN – 8. klasse		
	Samlet	Piger	Drenge	Samlet	Piger	Drenge
Hovedpine	40	51	30	36	47	25
Mavepine	26	36	16	24	35	14
Smerter (f.eks. ondt i nakke/ryg)	48	50	48	39	43	35
Været irriteret/ i dårligt humør	49	64	33	43	55	31

**Besvarelser fra Aalborg Kommunes 8. klasser samt Brønderslev Kommunes 5. og 8. klasser indgår ikke i den regionale svarprocent for 2021*

Når det drejer sig om påvirket humør, er der 64% af pigerne i 8. klasse og 40% af pigerne i 5. klasse, der mange eller flere gange i løbet af de seneste to uger, har oplevet at være irriteret eller i dårligt humør, mens det samme kun gælder 33% af drengene i 8. klasse og 26% af drengene i 5. klasse. Generelt ligger Brønderslev Kommune nogenlun-

de på niveau med tallene på regionsniveau. Dog ses der en række udsving, hvor Brønderslev Kommune ligger både over og under tallene på regionsniveau. Spørgsmålet angående smerter og dårligt humør er ændret i undersøgelsen i 2021, og det er derfor ikke muligt at se på, hvordan udviklingen har været siden 2017.

Sundhedsprofil for børn og unge

Brønderslev Kommune 2021

Udgivet marts 2022 af:
Brønderslev Kommune i samarbejde med Region Nordjylland

◀ SCAN KODEN

Find os på nettet: www.bronderslev.dk

Brønderslev Kommune
Ny Rådhusplads 1
9700 Brønderslev